

Aktywne polityki rynku pracy dla osób młodych – wnioski i lekcje dla polityk publicznych

Prezentujemy główne wnioski z ewaluacji aktywnych polityk rynku pracy (ALMP) skierowanych do osób młodych w Polsce, Hiszpanii, na Węgrzech i we Włoszech. W ewaluacjach wykorzystano metody kontrfaktyczne i dane administracyjne. W Hiszpanii i we Włoszech analizowano efektywność instrumentów, które miały na celu zwiększenie stabilności zatrudnienia osób młodych, a w Polsce i na Węgrzech tych, które miały pomóc im zdobyć doświadczenie zawodowe i kwalifikacje. Rekomendacje przedstawione w tym dokumencie mogą wesprzeć projektowanie aktywnych polityk rynku pracy, w szczególności tych adresowanych do osób młodych. Mogą okazać się wsparciem dla krajów członkowskich UE w procesie implementacji „Pomostu do zatrudnienia” – wzmocnionego programu „Gwarancji dla Młodzieży”.

Kraj	Ewaluowana forma wsparcia	Wyniki
HISZPANIA	Staż	Staż nie zwiększył stabilności zatrudnienia wśród młodych osób bezrobotnych, a nawet miał negatywny wpływ na stabilność zatrudnienia.
WĘGRY	Zatrudnienie subsydiowane	Program zwiększył prawdopodobieństwo zatrudnienia uczestników. Nie objęto nim jednak osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.
WŁOCHY	Zachęty finansowe dla pracodawców zatrudniających w oparciu o umowę na czas nieokreślony.	Program zwiększył stabilność zatrudnienia osób młodych. Efekt był silniejszy w przypadku mężczyzn niż kobiet.
POLSKA	Staż, bon stażowy, szkolenie, bon szkoleniowy, prace interwencyjne, roboty publiczne	Różnice w skuteczności poszczególnych ALMP zanikają wraz z upływem czasu. Roboty publiczne, w porównaniu z innymi ALMP, są najmniej skuteczną formą wsparcia, szczególnie dla osób znajdujących się w relatywnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

Wsparcie powinno być kierowane do osób najbardziej oddalonych od rynku pracy. Ewaluacje pokazały, że wsparcie często otrzymują osoby będące w relatywnie dobrej sytuacji na rynku pracy. W pierwszej kolejności powinno być ono kierowane do osób, które mają najmniejsze szanse na zatrudnienie. Ustawodawcy powinni analizować czynniki przyczyniające się do różnic w zatrudnieniu związanych z płcią, wiekiem czy poziomem wykształcenia

i dostosowywać zakres wsparcia do grup docelowych. Programy uniwersalne powinny zostać uzupełnione o te skierowane do konkretnych grup osób.

Interwencje ad hoc. W czasach kryzysu, takich jak aktualna pandemia COVID-19, dodatkowe interwencje mogą być bardzo pomocne. Powinny być jednak skierowane głównie do grup najbardziej dotkniętych skutkami kryzysu.

Równość płci. Ewaluacje pokazały, że kobiety w mniejszym stopniu uczestniczą w programach rynku pracy. W Polsce rzadziej niż mężczyźni uczestniczą w szkoleniach. Co więcej, szkolenia są dla nich mniej efektywną formą wsparcia. Podczas projektowania i wdrażania programów rynku pracy należy przeanalizować, które czynniki mają na to wpływ, a następnie dopasować programy do potrzeb wszystkich beneficjentów. Jest to szczególnie istotne w kontekście programu „Gwarancje dla Młodzieży”. Dodatkowe instrumenty ułatwiające łączenie obowiązków opiekuńczych i zawodowych (np. zachęty do zatrudniania w niepełnym wymiarze czasu) mogłyby podnieść aktywność zawodową kobiet.

Realizacja badań pilotażowych i eksperymentalnych. Dobrym rozwiązaniem jest przeprowadzenie projektu pilotażowego, który umożliwi przetestowanie interwencji w mniejszej skali przed wprowadzeniem dużego i kosztownego programu. Pokaże to również, które elementy interwencji wymagają poprawy.

Regularna ewaluacja programów rynku pracy. Ulepszanie, zmienianie, a nawet wycofywanie nieskutecznych programów powinno stać się stałą praktyką. Skuteczność poszczególnych ALMP może zmieniać się z czasem, dlatego należy je oceniać ponownie w perspektywie długofalowej.

Szersze wykorzystanie danych administracyjnych. Publiczne służby zatrudnienia powinny w większym stopniu wykorzystywać dane administracyjne do analizy efektywności instrumentów rynku pracy. Dane te mają przewagę nad tymi z badań ankietowych – charakteryzują się dużą liczebnością próby, opierają się na stanie faktycznym, są dostępne w krótkim czasie i niedrogie. Łączenie różnych zbiorów danych administracyjnych, np. rejestrów bezrobotnych z danymi ZUS, pozwala na uzyskanie kompleksowych informacji o osobach objętych wsparciem. Dzięki temu możemy dowiedzieć się, czy po zakończeniu ALMP bezrobotni znaleźli zatrudnienie, jak kształtują się ich zarobki, jaka jest stabilność zatrudnienia. Przejrzyste procedury – umożliwiające analitykom dotarcie do danych – przyspieszają proces ewaluacji. Konieczna jest również nieustanna praca poprawiająca jakość danych.

Zobacz także:

- [Raporty ewaluacyjne z Polski, Węgier, Włoch i Hiszpanii](#)
- [Raport metodologiczny](#)

Publikacja powstała w ramach projektu „Youth Employment PartnerSHIP”, który ma na celu przeciwdziałanie bezrobociu wśród osób młodych. Bada efektywność instrumentów wsparcia ludzi młodych, którzy nie pracują i nie uczą się, w czterech krajach: Polsce, Hiszpanii, we Włoszech i na Węgrzech. Projekt finansowany jest przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię, w ramach EEA and Norway Grants Fund for Youth Employment (Funduszu na Rzecz Zatrudnienia Młodzieży EEA i Funduszy Norweskich).

<http://yepartnership.ibs.org.pl/>